

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att utlänningslagen ändras för genomförande av det s.k. familjeåterföreningsdirektivet. Direktivet syftar till en tillnärmning av medlemsstaternas nationella lagstiftning om inresa och vistelse för familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare.

Bestämmelserna i utlänningslagen motsvarar till största delen bestämmelserna i direktivet och är delvis fördelaktigare än direktivet.

Det föreslås en maximal tidsfrist om nio månader för behandlingen av ansökningar om uppehållstillstånd på grund av familjeband. Det föreslås ändringar i bl.a. de allmänna villkoren för uppehållstillstånd för familjemedlemmar, definitionen av familjemedlem samt familjemedlemmarnas rätt att förvärvsarbeta.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning.....	3
2. Nuläge	3
2.1. Familjeåterföreningsdirektivet.....	3
Allmänna bestämmelser	3
Familjemedlem.....	4
Inlämning och prövning av ansökan	4
Villkor för utövandet av rätten till familjeåterförening.....	4
Familjeåterförening för flyktingar	4
Inresa och vistelse för familjemedlemmar.....	5
Avslag på ansökan, återkallande av uppehållstillstånd, avlägsnande ur landet och rättsmedel	6
Slutbestämmelser	6
2.2. Lagstiftning och praxis.....	6
Allmänna bestämmelser	6
Familjemedlemmar.....	6
Inlämning och prövning av ansökan	7
Familjeåterförening för flyktingar.....	7
Villkor för utövandet av rätten till familjeåterförening.....	7
Inresa och vistelse för familjemedlemmar.....	8
Avslag på ansökan, återkallande av uppehållstillstånd, avlägsnande ur landet och rättsmedel	8
2.3. Bedömning av nuläget	9
2.3.1. Artiklar som föranleder ändringar i utlänningslagen	9
2.3.2. Artiklar som inte föranleder några ändringar i utlänningslagen.....	11
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	14
4. Propositionens konsekvenser	15
5. Beredningen av propositionen	15
6. Samband med andra propositioner.....	15
DETALJMOTIVERING.....	16
1. Lagförslag.....	16
2. Ikraftträdande.....	17
3. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning	18
LAGFÖRSLAG	19
om ändring av utlänningslagen	19
BILAGA.....	22
PARALLELLTEXT	22
om ändring av utlänningslagen	22

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Den 22 september 2003 antog rådet direktivet om rätt till familjeåterförening (2003/86/EG, nedan *familjeåterföreningsdirektivet*). Direktivet syftar till en tillnärmning av medlemsstaternas nationella lagstiftning om inresa och vistelse för familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare.

Bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av familjeband finns i utlänningslagen (301/2004). Den totalt reviderade utlänningslagen trädde i kraft den 1 maj 2004. Totalrevisionen av utlänningslagen (RP 28/2003 rd) bereddades nationellt samtidigt som familjeåterföreningsdirektivet bereddades vid Europeiska unionens råd. När lagen reviderades försökte man redan på förhand beakta ändringsbehoven till följd av regleringen inom Europeiska unionen, men man hann trots allt inte beakta alla ändringar som förutsätts enligt familjeåterföreningsdirektivet. I denna proposition föreslås därför några sådana ändringar i utlänningslagen som fortfarande förutsätts för genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet eller som är motiverade med anledning av direktivet.

2. Nuläge

2.1. Familjeåterföreningsdirektivet

Syftet med familjeåterföreningsdirektivet är att skydda familjelivet. I direktivet fastställs villkor för utövandet av rätten till familjeåterförening för tredjelandsmedborgare som vistas lagligen på medlemsstaternas territorier.

Enligt direktivet bör familjeåterförening under alla omständigheter gälla medlemmarna i kärnfamiljen, dvs. make eller maka och underåriga barn.

Direktivet innehåller förfaranderegler för prövning av ansökan om familjeåterförening och för familjemedlemmars inresa och vistelse i landet. Enligt direktivet får familjeåterförening vägras på vederbörligen motiverade grunder, såsom av skäl som hänför sig till allmän ordning och säkerhet.

I enlighet med direktivets syfte bör familjemedlemmarnas integrering främjas genom att de beviljas ett eget uppehållstillstånd som är oberoende av referenspersonens uppehållstillstånd vid upplösning av familjeband samt samma rätt att arbeta och utbilda sig som referenspersonen.

Allmänna bestämmelser

Artikel 1. Syftet med familjeåterföreningsdirektivet är att fastställa villkor för utövandet av rätten till familjeåterförening för tredjelandsmedborgare som vistas lagligen i Europeiska unionens medlemsstater.

Artikel 2. I artikeln definieras begrepp som används i direktivet.

Artikel 3. Direktivet skall tillämpas när referenspersonen, dvs. en tredjelandsmedborgare som vistas lagligen i en medlemsstat (artikel 2.1 punkt c), innehar ett uppehållstillstånd med en giltighetstid på minst ett år som utfärdats av en medlemsstat, har välgrundade utsikter att få ett varaktigt uppehållstillstånd och om hans eller hennes familjemedlemmar är tredjelandsmedborgare. Direktivet skall inte tillämpas när referenspersonen ansöker om att beviljas flyktingstatus och ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut, när referenspersonen har tillstånd att vistas i en medlemsstat med stöd av ett tillfälligt skydd eller ansöker om tillstånd att vistas av denna anledning och när referenspersonen har tillstånd att vistas i en medlemsstat på grundval av alternativa skyddsformer eller har ansökt om uppehållstillstånd av denna anledning.

Direktivet skall inte påverka tillämpningen av förmånligare bestämmelser i bilaterala och multilaterala avtal mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och tredje länder å andra sidan eller bestämmelser i Europeiska sociala stadgan och den europeiska konventionen om migrerade arbetstagares rättsställning. Direktivet skall inte heller påverka medlemsstaternas möjligheter att anta eller behålla bestämmelser som är förmånligare än bestämmelserna i direktivet.

Familjemedlem

Artikel 4. Medlemsstaterna skall tillåta inresa och vistelse i familjeåterföreningssyfte för referenspersonens make eller maka, underåriga barn till referenspersonen samt makens eller makans underåriga barn. Medlemsstaterna får dessutom på vissa villkor tillåta inresa och vistelse för referenspersonens eller dennes makes eller makas föräldrar (släktingar i rakt uppstigande led av första graden) samt för ogifta myndiga barn till referenspersonen eller dennes make eller maka. Medlemsstaterna får också på samma villkor som i fråga om inresa och vistelse för makens eller makans barn tillåta inresa och vistelse för en ogift partner som har ett vederbörligen styrkt varaktigt förhållande eller ett registrerat partnerskap med referenspersonen samt för barn till denna person. När det gäller polygama hushåll får medlemsstaten tillåta inresa och vistelse bara för en make eller maka. Medlemsstaterna får också begränsa familjeåterförening för referenspersonen och ytterligare en make eller maka (annan än den maka eller maka som redan vistas i landet). För att garantera en bättre integration för tredjelandsmedborgare och förhindra tvångs- äktenskap får medlemsstaterna kräva att referenspersonen och dennes make eller maka skall ha uppnått en viss lägsta ålder, och högst 21 år, innan familjeåterförening tillåts.

Inlämning och prövning av ansökan

Artikel 5. Medlemsstaterna får avgöra om en ansökan om familjeåterförening till de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten skall lämnas in av referenspersonen eller av dennes familjemedlemmar. I artikeln bestäms också om de skriftliga bevis som skall åtfölja ansökan. Vid prövningen av en ansökan avseende referenspersonens ogifta partner skall vid bedömningen av om det finns ett varaktigt förhållande beaktas bl.a. om det finns ett gemensamt barn, ett tidigare samboende eller ett registrerat partnerskap.

Ansökan skall i regel lämnas in och behandlas före familjemedlemmarnas inresa, men en medlemsstat får i lämpliga fall godta även en ansökan som lämnas in när familjemedlemmarna redan befinner sig på dess ter-

ritorium. Den person som har lämnat in ansökan om familjeåterförening skall så snart som möjligt underrättas om beslutet och under alla omständigheter senast nio månader efter det att ansökan har lämnats in. Tidsfristen får förlängas i undantagsfall, om prövningen av ansökan är av komplicerad natur. Ett beslut om avslag skall motiveras. Vid prövningen av ansökan skall hänsyn tas till underåriga barns bästa.

Villkor för utövandet av rätten till familjeåterförening

Artikel 6. En ansökan om familjeåterförening får avslås eller uppehållstillståndet för en familjemedlem får återkallas eller en ansökan om förnyelse av uppehållstillståndet för en familjemedlem får avslås av hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa. När medlemsstaten fattar beslut om förnyelse eller återkallande av uppehållstillståndet för en familjemedlem skall den beakta allvaret i brott mot allmän ordning eller säkerhet som familjemedlemmen begått eller den fara som denna person utgör. En ansökan om förnyelse av ett uppehållstillstånd får inte avslås eller en person får inte utvisas endast på grund av sjukdom eller invaliditet som har uppkommit efter det att uppehållstillståndet utfärdades.

Artikel 7. När ansökan om familjeåterförening lämnas in får den berörda medlemsstaten kräva att den person som har lämnat in ansökan lägger fram bevis för att referenspersonen har en bostad, en sjukförsäkring samt stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar. Den nationella lagstiftningen står som utgångspunkt för iakttagandet av integrationsåtgärderna.

Artikel 8. Medlemsstaterna får kräva att referenspersonen skall ha vistats lagligen på deras territorium under en period som inte får överstiga två år innan han eller hon kan ansöka om familjeåterförening.

Familjeåterförening för flyktingar

Artikel 9. Artiklarna 9–12 tillämpas på familjeåterförening för sådana flyktingar som

erkänns av medlemsstaterna. Medlemsstaterna får begränsa tillämpningen av bestämmelserna om familjeåterförening för flyktingar till flyktingar vilkas familjeband har etablerats före inresan. Direktivet skall dock inte påverka regler om beviljande av flyktingstatus för familjemedlemmar.

Artikel 10. På definitionen av familjemedlemmar till flyktingar tillämpas i hög grad samma bestämmelser som i fråga om tredjelandsmedborgare. Beträffande flyktingar får uppehållstillstånd för familjeåterförening dock utfärdas även för andra familjemedlemmar än de som anges i artikel 4, om de är beroende av flyktingen för sin försörjning. Dessutom gäller att om en flykting är underårig utan medföljande vuxen skall medlemsstaterna tillåta inresa och vistelse i familjeåterföreningssyfte för hans eller hennes föräldrar (släktingar i rakt uppstigande led av första graden). Om flyktingen inte har några släktingar i rakt uppstigande led eller om de inte går att spåra, får medlemsstaterna tillåta inresa och vistelse i familjeåterföreningssyfte för en underårigs legala vårdnadshavare eller varje annan familjemedlem.

Artikel 11. Vid prövningen av ansökan om familjeåterförening för flyktingar skall enligt direktivet tillämpas flexibla bestämmelser om inlämnandet av handlingar. Ett beslut om avslag får inte bygga uteslutande på att en flykting inte kan styrka sina familjeband med offentliga handlingar.

Artikel 12. Medlemsstaterna får inte kräva att flyktingen och/eller dennes familjemedlemmar skall styrka att flyktingen har en bostad, en försäkring samt stabila och regelbundna försörjningsmedel enligt artikel 7 annat än i sådana fall då familjeåterförening är möjlig i ett tredje land med vilket referenspersonen och/eller familjemedlemmen har särskild anknytning eller då ansökan om familjeåterförening inte lämnas in inom tre månader efter det att flyktingstatus har beviljats. Medlemsstaterna får inte kräva att flyktingen skall ha vistats på dess territorium under en viss tid innan han eller hon kan återförenas med sina familjemedlemmar, vilket enligt direktivet kan krävas i fråga om andra tredjelandsmedborgare som omfattas av direktivets räckvidd.

Inresa och vistelse för familjemedlemmar

Artikel 13. Tillstånd till inresa för familjemedlemmarna skall utfärdas så snart ansökan om inresa för familjeåterförening har godkänts. Medlemsstaten skall dessutom på alla sätt underlätta för personer som fått uppehållstillstånd i familjeåterföreningssyfte att erhålla de viseringar som krävs. För familjemedlemmarna utfärdas ett första uppehållstillstånd med minst ett års giltighetstid, dock endast högst till dess att referenspersonens uppehållstillstånd löper ut.

Artikel 14. Referenspersonens familjemedlemmar skall ha samma rätt som referenspersonen att få tillträde till utbildning, anställning eller egen företagsverksamhet samt yrkesvägledning, yrkesutbildning, fortbildning och omskolning. Medlemsstaterna får dock begränsa tillträdet till anställning eller egen företagsverksamhet för referenspersonens och dennes makes eller makas föräldrar (släktingar i rakt uppstigande led av första graden) samt ogifta myndiga barn.

Artikel 15. Senast efter fem års vistelse, och under förutsättning att familjemedlemmen inte har beviljats uppehållstillstånd av andra skäl än familjeåterförening, har referenspersonens make eller maka eller ogifta partner samt barn som har uppnått myndig ålder rätt att få eget uppehållstillstånd som är oberoende av referenspersonens uppehållstillstånd. Beviljandet av eget uppehållstillstånd till make eller maka eller ogift partner får inskränkas vid upplösning av familjebanden. Eget uppehållstillstånd kan också beviljas för referenspersonens och dennes makes eller makas föräldrar (släktingar i rakt uppstigande led) samt ogifta myndiga barn. Personer som rest in i medlemsstaten för familjeåterförening får beviljas eget uppehållstillstånd om de blir änklingar/änkor, skiljer sig, separerar eller om deras släktingar i rakt upp- eller nedstigande led avlider. Medlemsstaterna skall anta bestämmelser som garanterar att oberoende uppehållstillstånd utfärdas för familjemedlemmar i särskilt ömmande fall i anslutning till de situationer som nämns ovan. Enligt direktivet skall villkoren för beviljande av eget uppehållstillstånd och för giltighetstiden för eget uppehållstillstånd fastställas enligt nationell lagstiftning.

Avslag på ansökan, återkallande av uppehållstillstånd, avlägsnande ur landet och rättsmedel

Artikel 16. I artikeln nämns grunderna för att medlemsstaterna skall få avslå en ansökan om familjeåterförening eller, i förekommande fall, återkalla ett uppehållstillstånd eller avslå en ansökan om förnyelse av uppehållstillstånd för en familjemedlem. En ansökan om familjeåterförening får avslås eller ett uppehållstillstånd återkallas, om villkoren i direktivet inte är uppfyllda eller inte längre är uppfyllda. Om referenspersonens tillgångar vid ansökan om förnyelse av uppehållstillståndet inte räcker till, skall även familjemedlemmarnas bidrag till hushållets inkomst beaktas. En ansökan får avslås eller ett uppehållstillstånd för en familjemedlem får återkallas eller en ansökan om att förnya uppehållstillståndet får avslås, om referenspersonen och dennes familjemedlemmar inte eller inte längre lever som gifta eller har ett fullständigt familjeliv, eller om det kan konstateras att referenspersonen eller dennes ogifta partner är gift med eller har ett varaktigt förhållande med en annan person. En ansökan får avslås eller ett uppehållstillstånd för en familjemedlem får återkallas eller en ansökan om att förnya uppehållstillståndet får avslås om det är fastställt att falska eller vilseledande uppgifter eller falska eller förfälskade handlingar har använts, eller att tillstånd har erhållits genom vilseledande eller på andra olagliga sätt, eller att ett äktenskap eller partnerskap har ingåtts eller en adoption har utförts uteslutande för att ge den berörda personen möjlighet att resa in och vistas i en medlemsstat. I det sistnämnda fallet får medlemsstaterna ta hänsyn till det faktum att äktenskapet eller partnerskapet ingicks eller att adoptionen gjordes efter det att uppehållstillståndet utfärdades för referenspersonen. Ett uppehållstillstånd för en familjemedlem får återkallas eller en ansökan om förnyat uppehållstillstånd för en familjemedlem får avslås, om referenspersonen inte längre vistas i medlemsstaten och familjemedlemmen ännu inte har rätt till eget uppehållstillstånd. Medlemsstaterna får utföra särskilda kontroller när det finns välgrundade misstankar om vilseledande eller skenäktenskap, skenpartnerskap eller skenadoption i vilseledande

syfte.

Artikel 17. Om en ansökan om familjeåterförening avslås, om ett uppehållstillstånd återkallas eller inte förnyas eller om det beslutats att referenspersonen eller dennes familjemedlemmar skall utvisas, skall medlemsstaten ta vederbörlig hänsyn till arten och stabiliteten av den berörda personens familjeband och längden på vistelsen i medlemsstaten samt förekomsten av familjemässig, kulturell eller social anknytning till ursprungslandet.

Artikel 18. Referenspersonen och dennes familjemedlemmar skall ha rätt att ansöka om rättslig prövning, om en ansökan om familjeåterförening avslås, om ett uppehållstillstånd återkallas eller inte förnyas eller om utvisning beslutas. Formerna och behörigheten för utövandet av denna rätt skall fastställas av den berörda medlemsstaten.

Slutbestämmelser

I artiklarna 19–22 ingår de sedvanliga slutbestämmelserna.

2.2. Lagstiftning och praxis

Allmänna bestämmelser

Rätt till familjeåterförening har enligt utlänningslagen i regel en utlänning som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd eller tillfälligt uppehållstillstånd. Med stöd av 51 § 3 mom. får inte familjemedlemmar till en sådan utlänning som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på grund av hinder för avlägsnande ur landet beviljas uppehållstillstånd på grund av familjeband.

Familjemedlemmar

Anknytningsperson definieras i 3 § 15 punkten i utlänningslagen. Begreppet anknytningsperson motsvarar begreppet referensperson i familjeåterföreningsdirektivet. Med anknytningsperson avses enligt lagrummet en person som vistas i Finland och på grundval av vilkens vistelse uppehållstillstånd på grund av familjeband söks för en familjemedlem i utlandet. Definitionen i direktivet avviker något från definitionen i ut-

länningslagen. Enligt utlänningslagen kan anknytningspersonen också vara finsk medborgare. Direktivet tillämpas endast på tredjelandsmedborgare.

Enligt 37 § 1 mom. i utlänningslagen gäller att vid tillämpningen av utlänningslagen anses som familjemedlem maken till en i Finland bosatt person samt ett ogift barn under 18 år vars vårdnadshavare den i Finland bosatta personen är. Om den person som är bosatt i Finland är ett minderårigt barn, är barnets vårdnadshavare en familjemedlem. Som familjemedlem anses också en person av samma kön, om partnerskapet har registrerats nationellt.

I 37 § 2 mom. i utlänningslagen sägs att med makar jämställs personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden. En förutsättning är att de har bott tillsammans minst två år. Boendetid förutsätts inte, om personerna i fråga gemensamt har vårdnaden om ett barn eller om det finns andra vägande skäl. Minderåriga adoptivbarn jämställs med biologiska barn. Om det är fråga om polygama hushåll, beviljas endast en av anknytningspersonens makar uppehållstillstånd i Finland.

Inlämning och prövning av ansökan

Enligt 62 § i utlänningslagen kan en utlänning utan uppehållstillstånd utomlands ansöka om uppehållstillstånd på grund av familjeband genom att lämna in en ansökan till en finsk beskickning. Ärendet kan också anhängiggöras genom att anknytningspersonen lämnar in en ansökan till polisinrättningen i häradet. Enligt 7 § 2 mom. skall myndigheten se till att ärendet reds ut. Parten skall lägga fram en utredning om grunderna för sina yrkanden och även annars bidra till utredningen av sitt ärende. Till ansökan skall fogas de utredningar som behövs för avgörandet. Utlänningsverket kan begära att få en del av utredningarna av andra myndigheter. Utredningar som begärs av andra myndigheter är t.ex. utlåtanden av social- eller hälsovårdsmyndigheterna och utlåtanden av skyddspolisen. Ansökan skall åtföljas av en utredning om familjebanden, familjemedlemmens resedokument samt, i förekommande fall, försörjning. För att utreda förutsätt-

ningarna för uppehållstillstånd gäller enligt 62 § 2 mom. att parterna skall ges tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Vid prövningen av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till utläningar som får internationellt skydd skall hänsyn tas till att sökandens säkerhet kan äventyras av att utredningar begärs eller att det kan vara omöjligt att få sådana utredningar på grund av läget i sökandens hemland. Det finns eventuellt inte någon tillförlitlig folkbokföring i hemlandet eller det kan av andra skäl, t.ex. flyktningbakgrund, vara oskäligt att kräva att parterna skall lämna in utredningar som fått av myndigheterna i hemlandet. I synnerhet i sådana fall är det viktigt att parterna blir hörda muntligen.

Familjemedlemmar skall i regel utomlands vänta att deras ansökan om uppehållstillstånd behandlas och avgörs. I 49 § i utlänningslagen finns bestämmelser om undantag från denna huvudregel.

Beslut som fattats med stöd av utlänningslagen motiveras så som förutsätts i 45 § i förvaltningslagen.

I 6 § 1 mom. i utlänningslagen sägs att i beslutsfattande som sker med stöd av utlänningslagen och som gäller ett barn som är yngre än 18 år skall särskild uppmärksamhet fästas vid barnets bästa samt vid omständigheter som hänför sig till barnets utveckling och hälsa. Enligt 6 § 3 mom. skall ärenden som gäller minderåriga barn behandlas i brådskande ordning.

Familjeåterförening för flyktingar

I fråga om familjeåterförening för flyktingar gäller i hög grad samma bestämmelser i utlänningslagen som i fråga om familjeåterförening för alla andra utläningar. Bestämmelser om familjeåterförening för flyktingar finns dessutom i 114 och 115 §.

Villkor för utövandet av rätten till familjeåterförening

En ansökan om familjeåterförening kan anhängiggöras när en utlänning vistas lagligen i Finland.

För att uppehållstillstånd skall beviljas förutsätts i regel att utlänningsens försörjning är tryggad. Försörjningsvillkoret tillämpas dock

inte t.ex. när uppehållstillstånd beviljas på grund av internationellt skydd.

Enligt 36 § i utlänningslagen kan uppehållstillstånd vägras, om en utlänning anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser eller om det finns grundad anledning att anta att avsikten är att kringgå bestämmelserna om inresa eller vistelse i landet.

Inresa och vistelse för familjemedlemmar

Enligt 53 § 1 mom. i utlänningslagen beviljas en utlänning det första tidsbegränsade uppehållstillståndet i regel för ett år. Om uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband, får det enligt 53 § 2 mom. dock inte beviljas för längre tid än den tid som det uppehållstillstånd för en familjemedlem som ligger till grund för beviljandet av uppehållstillståndet gäller.

En utlänning som har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd på grund av familjeband har enligt 79 § 1 mom. i utlänningslagen rätt att förvärvsarbeta obegränsat utan uppehållstillstånd för arbetstagarare. Obegränsad rätt att förvärvsarbeta har enligt 79 § 2 mom. också en utlänning som i egenskap av familjemedlem till en utlänning med tillfälligt uppehållstillstånd för arbetstagarare eller tillfälligt uppehållstillstånd för näringsidkare har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på grund av familjeband. I annat fall har en familjemedlem till en utlänning med tillfälligt uppehållstillstånd inte rätt att arbeta utan uppehållstillstånd för arbetstagarare. Exempelvis en studerande som vistas i landet med tillfälligt uppehållstillstånd har rätt att arbeta begränsat, men hans eller hennes familjemedlemmar har inte rätt att arbeta utan uppehållstillstånd för arbetstagarare.

En utlänning har rätt att utöva ett yrke och idka en näring om han eller hon har beviljats uppehållstillstånd för näringsidkare med stöd av 76 § i utlänningslagen. Det är tillåtet att idka en näring också med stöd av något annat uppehållstillstånd när det huvudsakliga syftet med vistelsen är något annat än näringsidkande och om näringsidkande inte ändrar detta syfte.

Familjemedlemmarnas uppehållstillstånd är beroende av anknytningspersonens uppehållstillstånd tills familjemedlemmarna har

beviljats permanent uppehållstillstånd, om inte familjemedlemmarna beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund. Permanent uppehållstillstånd beviljas enligt 56 § i utlänningslagen en utlänning som efter att ha fått kontinuerligt uppehållstillstånd lagligen vistats i landet i fyra år utan avbrott, om villkoren för kontinuerligt uppehållstillstånd för utlännningen uppfylls och om det inte finns några i utlänningslagen nämnda hinder för beviljande av permanent uppehållstillstånd. Sådana hinder är att utlännningen har gjort sig skyldig till ett brott för vilket föreskrivs fängelsestraff eller att utlännningen är misstänkt för ett sådant brott eller att utlännningen har gjort sig skyldig till flera brott än ett eller att han eller hon är misstänkt för flera brott än ett. Permanent uppehållstillstånd beviljas en utlänning som rest in i familjeåterföreningssyfte, om villkoren för att bevilja uppehållstillstånd på grund av familjeband fortfarande uppfylls eller om det i enlighet med 54 § 5 mom. finns nya grunder för att bevilja uppehållstillstånd. Enligt samma moment kan en utlänning som beviljats tillfälligt eller kontinuerligt uppehållstillstånd på grund av familjeband beviljas uppehållstillstånd efter det att familjebandet brutits, om han eller hon har nära band till Finland. När en utlänning som rest in i familjeåterföreningssyfte har beviljats permanent uppehållstillstånd, får uppehållstillståndet inte återkallas även om familjebandet bryts.

Med stöd av 52 § i utlänningslagen kan en utlänning som rest in på grundval av familjeband beviljas uppehållstillstånd oberoende av en familjemedlems uppehållstillstånd också av någon individuell, mänsklig orsak.

Avslag på ansökan, återkallande av uppehållstillstånd, avlägsnande ur landet och rättsmedel

Uppehållstillstånd på grund av familjeband beviljas inte, om den för vilken uppehållstillstånd söks inte är en familjemedlem enligt definitionen i 37 § i utlänningslagen. Med stöd av 39 § kan uppehållstillstånd vägras också när utlänningsens försörjning inte är tryggad i sådana fall som förutsätts i utlänningslagen. Uppehållstillstånd kan dessutom vägras, om de allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd som anges i 36 § inte

uppfylls, dvs. om en utlänning anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser eller om det finns grundad anledning att misstänka att utlänningen har för avsikt att kringgå bestämmelserna om inresa eller vistelse i landet.

Enligt 54 § i utlänningslagen kan fortsatt tillstånd vägras, om villkoren för det föregående tidsbegränsade uppehållstillståndet inte längre uppfylls och om det inte finns några sådana nya grunder för beviljande av uppehållstillstånd på grundval av vilka utlänningen skulle ha kunnat beviljas det första uppehållstillståndet.

Återkallande av uppehållstillstånd regleras i 58 § i utlänningslagen. Ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd återkallas när en utlänning varaktigt har flyttat bort från Finland eller när en utlänning i permanent syfte har vistats utanför Finland i två år utan avbrott. Ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd kan också återkallas, om vid ansökan om uppehållstillstånd medvetet har lämnats oriktiga upplysningar om sökandens identitet eller andra oriktiga upplysningar som har påverkat beslutet eller om något som hade kunnat hindra beviljandet av uppehållstillstånd har hemlighållits. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får återkallas, om de villkor på grundval av vilka uppehållstillståndet beviljades inte längre uppfylls. För att uppehållstillståndet skall kunna återkallas förutsätts dock då att utlänningen först en kort tid har vistats lagligen i Finland. Dessutom får ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd återkallas, om en Schengenstat på de grunder som anges närmare i 58 § 5 mom. begär att Finland återkallar ett uppehållstillstånd som Finland beviljat en utlänning.

I 146 § i utlänningslagen bestäms om den helhetsbedömning som skall göras när avvisning, utvisning och inreseförbud prövas. När avvisning, utvisning och meddelande av inreseförbud i anslutning till dem samt inreseförbudets längd prövas skall hänsyn tas till de omständigheter som beslutet grundar sig på samt sådana omständigheter och förhållanden i sin helhet som annars inverkar på saken. Vid bedömningen skall särskilt avseende fästas vid barnets bästa och skyddet för familjelivet. Sådana omständigheter som annars skall beaktas vid bedömningen är åtminstone

hur länge och i vilket syfte utlänningen har vistats i landet samt karaktären hos det uppehållstillstånd som beviljats utlänningen och utlänningens band till Finland. Om en avvisning eller utvisning eller ett inreseförbud i anslutning till dem baserar sig på utlänningens brottsliga verksamhet skall hänsyn tas till hur allvarlig gärningen är samt till den olägenhet, skada eller fara som orsakats allmän eller enskild säkerhet.

I 190 § i utlänningslagen sägs att i beslut som fattats av Utlänningsverket, polisen, gränskontrollmyndigheten och Arbetskraftsbyrån och som avses i utlänningslagen får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

2.3. Bedömning av nuläget

Utlänningslagen motsvarar i mycket hög grad familjeåterföreningsdirektivet och är på många punkter fördelaktigare än direktivet. Enligt direktivet är fördelaktigare bestämmelser tillåtna, och till denna del behöver den nuvarande lagstiftningen inte ändras.

Artiklarna 4, 5, 6, 14 och 17 i direktivet är förpliktande för medlemsstaterna och föranleder ändringar i utlänningslagen.

2.3.1. Artiklar som föranleder ändringar i utlänningslagen

Artikel 4. I familjeåterföreningsdirektivet förutsätts att uppehållstillstånd i familjeåterföreningssyfte beviljas 1) referenspersonens make eller maka, 2) gemensamma barn till referenspersonen och dennes make eller maka, 3) barn till referenspersonen, om referenspersonen har vårdnaden och barnen är beroende av referenspersonen för sin försörjning samt 4) barn till referenspersonens make eller maka, om maken eller maken har vårdnaden och barnen är beroende av maken eller maken för sin försörjning. Definitionen av familjemedlem i 37 § i utlänningslagen är delvis snävare än definitionen i direktivet. Enligt utlänningslagen är barn till anknytningspersonens make eller maka inte familjemedlemmar, om inte barnen är beroende även av anknytningspersonen för sin försörjning. Barn till anknytningspersonens make eller maka har efter normal uppehållstill-

ståndsprovning fått uppehållstillstånd som familjemedlemmar till maken eller maken i sådana fall då också maken eller maken har flyttat till Finland. I direktivet förutsätts dock att barn till referenspersonens make eller maka skall beviljas uppehållstillstånd i familjeåterföreningssyfte även i sådana fall då referenspersonen inte själv har vårdnaden och när maken eller maken, som har vårdnaden, inte flyttar till Finland. Det föreslås därför att definitionen av familjemedlem i utlänningslagen skall utvidgas.

Med make eller maka jämställs enligt 37 § i utlänningslagen också en person av samma kön, om partnerskapet har registrerats nationellt. Med makar jämställs även personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll, förutsatt att de har bott tillsammans minst två år eller om personerna i fråga gemensamt har vårdnaden om ett barn eller om det finns andra vägande skäl.

Artikel 5. I utlänningslagen anges inte några tidsfrister för när beslut enligt utlänningslagen skall fattas. I familjeåterföreningdirektivet förutsätts att den person som har lämnat in en ansökan i familjeåterföreningssyfte skall underrättas om beslutet så snart som möjligt och senast nio månader efter det att ansökan har lämnats in. Enligt familjeåterföreningdirektivet får tidsfristen nio månader dock förlängas i undantagsfall, om prövningen av ärendet kräver det.

Under det första halvåret 2005 var den genomsnittliga behandlingstiden vid Utlänningsverket drygt tre månader när det gäller ansökningar som lämnats in i familjeåterföreningssyfte. Behandlingstiderna för familjeåterföreningansökningar som lämnats in av personer som fått internationellt skydd var betydligt längre, i genomsnitt nio månader.

Det föreslås att en bestämmelse om tidsfristen skall fogas till utlänningslagen.

Artikel 6. I 1 och 2 punkten anges på vilka grunder en ansökan om familjeåterförening får avslås eller uppehållstillstånd som beviljats i familjeåterföreningssyfte får återkallas. Sådana orsaker är skäl som hänför sig till allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Enligt 36 och 114 § i utlänningslagen kan uppehållstillstånd dessutom vägras, om en utlänning anses äventyra Finlands internationella förbindelser. Enligt direktivet tilläts dock inte att en sådan grund används för att vägra eller

återkalla uppehållstillstånd för familjemedlemmar, vilket förutsätter att 36 och 114 § ändras.

Artikel 14. I artikel 14 i familjeåterföreningdirektivet förutsätts att referenspersonens familjemedlemmar som beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband skall ha samma rätt som referenspersonen att få tillträde till anställning (artikel 14.1 punkt b).

Enligt utlänningslagen kan anknytningspersonens rätt att arbeta basera sig på uppehållstillstånd för arbetstagare, eller han eller hon får i vissa fall arbeta med stöd av ett annat uppehållstillstånd antingen obegränsat (79 §) eller begränsat (80 §). Om anknytningspersonen har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd, beviljas hans eller hennes familjemedlemmar kontinuerligt uppehållstillstånd. Familjemedlemmarna har då obegränsad rätt att förvärsa-beta, i likhet med anknytningspersonen.

I direktivet förutsätts inte att uppehållstillstånd beviljas familjemedlemmar till tredjelandsmedborgare som vistas i landet med tillfälligt uppehållstillstånd. Familjemedlemmar till dem som vistas i Finland med tillfälligt uppehållstillstånd beviljas dock vanligen uppehållstillstånd. För att en familjemedlem då skall få förvärsa-beta förutsätts uppehållstillstånd för arbetstagare, om familjemedlemmens tillfälliga uppehållstillstånd har beviljats på andra grunder än i egenskap av familjemedlem till en utlänning med tillfälligt uppehållstillstånd för arbetstagare eller tillfälligt uppehållstillstånd för näringsidkare.

Upphållstillstånd för en utlännings familjemedlemmar inrymmer således inte alltid rätt att förvärsa-beta utan ett särskilt uppehållstillstånd för arbetstagare som alltid åtföljs av en bedömning av möjligheten att få arbetskraft. Exempelvis en familjemedlem till en utlänning som fått tillfälligt uppehållstillstånd för studier har inte rätt att förvärsa-beta utan uppehållstillstånd för arbetstagare. Genom att alla familjemedlemmar befrias från skyldigheten att ha uppehållstillstånd för arbetstagare underlättas familjemedlemmarnas tillträde till arbetsmarknaden. Eftersom familjemedlemmarna i varje fall vistas i Finland, bör de ha obegränsad rätt att arbeta.

Artikel 17. I enlighet med utlänningslagen görs en helhetsbedömning i samband med beslut om avvisning, utvisning och inreseför-

bud. I samband med andra beslut, såsom ansökan om uppehållstillstånd i familjeåterförningssyfte, bedöms endast sådana allmänna villkor som enligt utlänningslagen gäller för att uppehållstillstånd samt uppehållstillstånd i familjeåterförningssyfte skall beviljas. I familjeåterförningsdirektivet förutsätts att vid beslut om att avslå en ansökan om familjeåterförning, vägra fortsatt tillstånd, återkalla ett uppehållstillstånd eller utvisa referenspersonen eller dennes familjemedlemmar skall hänsyn tas även till arten och stabiliteten av den berörda personens familjeband och längden på vistelsen i landet samt förekomsten av familjemässig, kulturell eller social anknytning till ursprungslandet. Det föreslås att utlänningslagen kompletteras med en bestämmelse om att dessa omständigheter skall beaktas.

Vid prövning av om en utlänningslag skall avlägsnas ur landet skall enligt 146 § i utlänningslagen hänsyn tas till de omständigheter som beslutet grundar sig på samt sådana omständigheter och förhållanden i sin helhet som annars inverkar på saken. Vid bedömningen skall särskilt avseende fästas vid barnets bästa och skyddet för familjelivet. Sådana omständigheter som annars skall beaktas vid bedömningen är åtminstone hur länge och i vilket syfte utlänningslag har vistats i landet samt karaktären hos det uppehållstillstånd som beviljats utlänningslag och utlänningslagens band till Finland. Vid prövning av om en referensperson eller dennes familjemedlemmar skall utvisas skall enligt direktivet hänsyn tas även till den berörda personens familjemässiga, kulturella eller sociala anknytning till ursprungslandet. Det föreslås att dessa omständigheter skall fogas till utlänningslagen.

2.3.2. *Artiklar som inte föranleder några ändringar i utlänningslagen*

Artikel 4. Bestämmelserna i utlänningslagen motsvarar vad som i 1 punkten bestäms om familjemedlemmar för vilka inresa och vistelse skall tillåtas i familjeåterförningssyfte, bortsett från vad som ovan nämns i fråga om barn till anknytningspersonens make eller maka. Enligt utlänningslagen anses som familjemedlem anknytningspersonens make eller maka samt ogifta barn under

18 år, så som förutsätts i artikel 4.1. Adopterade barn jämställs i Finland med biologiska barn. I motsvarighet till artikel 4.4 kan i Finland endast en make eller maka beviljas uppehållstillstånd, när det är fråga om polygama hushåll.

Artikel 5. Som ett led i utredningen enligt 7 § 2 mom. i utlänningslagen skall en sökande som lämnat in en ansökan om uppehållstillstånd i familjeåterförningssyfte lägga fram i artikel 5.2 avsedda bevis för familjebanden och kopior av familjemedlemmarnas resehandlingar samt bevis för försörjningen, när tryggad försörjning utgör villkor för att uppehållstillstånd skall beviljas. Dessutom ges parten tillfälle att bli hörd enligt 62 § i utlänningslagen. I artikel 5.2 förutsätts att vid avgörandet av en ansökan avseende referenspersonens ogifta partner skall vid bedömningen av om det finns ett varaktigt förhållande beaktas bl.a. om det finns ett gemensamt barn, ett tidigare samboende eller ett registrerat partnerskap. Med tidigare samboende avses uttryckligen tidigare boende tillsammans. Motsvarande omständigheter bedöms med stöd av 37 § när familjebanden utreds.

I 60 § 1 mom. i utlänningslagen är utgångspunkten att när uppehållstillstånd söks på grund av familjeband, skall familjemedlemmarna vänta utomlands att ansökan behandlas, så som förutsätts i artikel 5.3.

Beslut som fattats med stöd av utlänningslagen motiveras så som förutsätts i artikel 5.4, vilket motsvarar 45 § i förvaltningslagen. Vid beslutsfattande enligt utlänningslagen beaktas barnets bästa i enlighet med 6 §, vilket motsvarar 5 punkten i artikeln.

Artikel 6. I punkt 2 andra stycket förutsätts att när beslut fattas i fråga om en ansökan som gäller familjeåterförning skall förutom de omständigheter som nämns i artikel 16 beaktas även omständigheter som hänför sig till allmän säkerhet, ordning och hälsa. Enligt 36 § i utlänningslagen är dessa sådana allmänna villkor för uppehållstillstånd, vilka beaktas vid all tillståndsprövning.

Artikel 9. I artikeln bestäms om tillämpningen av artiklarna 9–12 på familjeåterförning för flyktingar och medlemsstaternas rätt att begränsa tillämpningen av bestämmelserna till flyktingar vilkas familjeband har etablerats före inresan. Artiklarna 9–12 påverkar

inte beviljandet av flyktingstatus för familjemedlemmar. Artikel 9 har således inte några direkta konsekvenser för utlänningslagen.

Artikel 10. Enligt utlänningslagen anses som familjemedlem vårdnadshavaren till ett ogift minderårigt barn, och denne vårdnadshavare beviljas uppehållstillstånd i familjeåterföreningssyfte. Detta gäller också flyktingar. Enligt artikel 10.3 gäller att om en flykting är underårig och reser in utan medföljande vuxen skall medlemsstaterna tillåta inresa och vistelse för hans eller hennes föräldrar (släktingar i rakt uppstigande led av första graden). Om det inte finns några släktingar i rakt uppstigande led eller om de inte går att spåra, får medlemsstaterna nationellt avgöra, om de tillåter inresa och vistelse i familjeåterföreningssyfte för den underåriga flyktingens legala vårdnadshavare. Denna vidsträcktare infallsvinkel har anammats direkt i 37 § i utlänningslagen. Ett minderårigt barns vårdnadshavare är alltid en familjemedlem till barnet. I praktiken är barnets förälder i regel barnets vårdnadshavare, men i viss fall saknas den biologiska föräldern eller denne kan ha förlorat vårdnaden.

Det är trots allt möjligt att det i praktiken förekommer fall där en minderårig flykting som rest in ensam har både en vårdnadshavare och en biologisk förälder som av någon orsak har förlorat vårdnaden. I sådana fall är utgångspunkten enligt 37 § i utlänningslagen att vårdnadshavaren är familjemedlem till den minderåriga och kan tillåtas inresa, däremot inte den biologiska föräldern. I artikel 10.3 tas inte direkt ställning till sådana situationer. Avsikten har dock inte varit att direktivet skall medge att såväl de biologiska föräldrarna som vårdnadshavaren eller vårdnadshavarna skall kunna beviljas inresa samtidigt. Enligt den nämnda punkten skall inresa för vårdnadshavaren kunna tillåtas bara i sådana fall där det inte finns några släktingar i rakt uppstigande led eller det inte går att spåra dem. Artikel 10.3 förutsätter således inte att 37 § ändras.

Artikel 11. Om en flykting inte kan styrka sina familjeband med offentliga handlingar, skall enligt 2 punkten i artikeln andra bevis för familjebanden beaktas. Ett beslut om avslag på ansökan får inte uteslutande bygga på avsaknad av skriftlig bevisning. Vid beslutsprövningen i Finland tas hänsyn till att an-

skaffning av utredningar kan äventyra sökandens trygghet eller vara en omöjlig uppgift på grund av situationen i sökandens hemland. I synnerhet i sådana fall är det viktigt att parterna blir hörda muntligen.

Artikel 13. Enligt 1 punkten skall familjemedlemmarna ges tillstånd till inresa så snart ansökan om inresa för familjeåterförening har godkänts. Medlemsstaten skall på alla sätt underlätta för dessa personer att erhålla de viseringar som krävs. När uppehållstillstånd beträffande Finland har beviljats, ger den finska beskickningen i utlandet familjemedlemmarna uppehållstillstånd som beviljats i Finland. Upphållstillståndet berättigar till inresa utan visum.

Enligt artikel 13.2 skall ett första uppehållstillstånd i regel utfärdas med ett års giltighet. Samma huvudregel ingår i 53 § 1 mom. i utlänningslagen. Huvudregeln får dock enligt både artikel 13.3 i direktivet och 53 § 2 mom. i utlänningslagen frångås så att uppehållstillstånd för en familjemedlem beviljas högst för den tid som referenspersonens/anknytningspersonens uppehållstillstånd gäller.

Enligt 2 punkten i artikeln skall uppehållstillståndet kunna förnyas. Bestämmelser om detta finns i 54 §, som gäller beviljande av fortsatt tillstånd.

Artikel 14. Artikel 14 i familjeåterföreningdirektivet förutsätter att referenspersonens familjemedlemmar som har beviljats uppehållstillstånd i familjeåterföreningssyfte skall ha samma rätt som referenspersonen att få tillträde till utbildning (artikel 14.1. punkt a) och företagsverksamhet (artikel 14.1. punkt b) samt yrkesvägledning, yrkesutbildning och fortbildning (artikel 14.1. punkt c). Familjemedlemmarna har på samma sätt som referenspersonen rätt att söka sig till utbildning i Finland. Yrkesvägledning, fortbildning och omskolning enligt direktivet kan i Finland omfatta yrkesväglednings- och arbetskraftsutbildningstjänster som administreras av Arbetskraftsbyråerna. Om grunderna för tillträde till dessa tjänster föreskrivs i lagen om offentlig Arbetskraftsservice (1295/2002). Bestämmelser om yrkesutbildning finns i lagen om yrkesutbildning (630/1998). Familjemedlemmarna har alltså rätt till dessa tjänster under samma förutsättningar som referenspersonen.

Referenspersonen har rätt att självständigt utöva ett yrke eller idka en näring, om han eller hon har beviljats uppehållstillstånd för näringsidkare. Det är tillåtet att idka en näring också med stöd av något annat uppehållstillstånd när det huvudsakliga syftet med vistelsen är något annat än näringsidkande och om näringsidkande inte ändrar detta syfte. Även familjemedlemmarna får utöva ett yrke eller idka en näring på denna grund om de har beviljats uppehållstillstånd i familjeåterföreningssyfte.

Artikel 15. Enligt 1 punkten förutsätts att referenspersonen make eller maka eller ogifta partner samt barn som har uppnått myndig ålder, senast efter fem års vistelse skall ha rätt att få eget uppehållstillstånd som är oberoende av referenspersonens uppehållstillstånd. Enligt 56 § i utlänningslagen gäller att permanent uppehållstillstånd på vissa villkor beviljas en utlänningsperson som efter att ha fått kontinuerligt uppehållstillstånd vistats i landet i fyra år utan avbrott. Beviljandet av permanent uppehållstillstånd kan vara beroende av anknypningspersonens uppehållstillstånd och andra villkor för uppehållstillstånd på grund av familjeband. Ett permanent uppehållstillstånd kan dock inte återkallas av skäl som hänför sig till anknypningspersonen, anknypningspersonens uppehållstillstånd eller ändrade familjeband. Det permanenta uppehållstillståndet är således ett sådant eget uppehållstillstånd som förutsätts i direktivet och som är oberoende av anknypningspersonens (referenspersonens) uppehållstillstånd.

I 55 § 3 mom. i utlänningslagen föreskrivs att om uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband, får giltighetstiden för det tidsbegränsade uppehållstillstånd som beviljas inte vara längre än giltighetstiden för det uppehållstillstånd som ligger till grund för beviljandet av uppehållstillståndet. Detta kan utgöra ett hinder för beviljande av permanent uppehållstillstånd för en familjemedlem om anknypningspersonen har vistats utanför Finland i den utsträckning att det krav på oavbruten vistelse i Finland som ställts för beviljande av permanent uppehållstillstånd inte uppfylls för anknypningspersonen. Om kravet på oavbruten vistelse och de andra villkoren för permanent uppehållstillstånd dock uppfylls för familjemedlemmen, skulle det vara ändamålsenligt att i sådana fall kunna bevilja

familjemedlemmen permanent uppehållstillstånd.

Den femårsperiod enligt artikel 15.1 efter vilken ett eget uppehållstillstånd skall beviljas kan komma att överskridas för sådana utlänningspersoner som till en början fått tillfälligt uppehållstillstånd och först senare kontinuerligt uppehållstillstånd. I sådana fall har dock också anknypningspersonen först vistats i landet med tillfälligt uppehållstillstånd, och anknypningspersonen kan inte heller få permanent uppehållstillstånd förrän han eller hon har vistats i landet med kontinuerligt uppehållstillstånd i minst fyra år. Eftersom direktivet enligt artikel 3 inte gäller personer som kommer till landet för att vistas tillfälligt, kan inte utlänningslagen anses stå i strid med direktivet. För dem som ursprungligen rest in med ett tillfälligt uppehållstillstånd kan tidsfristen fem år räknas från det att de beviljats sitt första kontinuerliga uppehållstillstånd.

Enligt artikel 15.3 får personer som rest in i landet för familjeåterförening beviljas eget uppehållstillstånd som är oberoende av referenspersonens uppehållstillstånd, om referenspersonen avlider eller referenspersonen och familjemedlemmen skiljer sig eller separerar. Om situationen innebär att fallet blir särskilt ömmande för familjemedlemmen, skall medlemsstaten bevilja familjemedlemmen oberoende uppehållstillstånd. Enligt 54 § 5 mom. i utlänningslagen kan en utlänningsperson beviljas uppehållstillstånd efter det att familjebandet brutits, om han eller hon har nära band till Finland. I speciellt ömmande fall kan oberoende uppehållstillstånd också beviljas av en individuell, mänsklig orsak med stöd av 52 § i utlänningslagen.

Artikel 16. Förutom på de grunder som nämns i artikel 6 får medlemsstaterna avslå en ansökan om första eller fortsatt uppehållstillstånd i familjeåterföreningssyfte eller återkalla ett uppehållstillstånd för en familjemedlem på de grunder som nämns i artikel 16. Enligt artikel 16.1 punkt a får uppehållstillstånd vägras, om villkoren i direktivet inte är uppfyllda. Sådana grunder innebär att villkoren enligt 36, 37, 38 och 39 § i utlänningslagen inte uppfylls. Den grund för att återkalla uppehållstillstånd som avses i 58 § 1 mom. i utlänningslagen, dvs. att utlänningspersonen har flyttat bort från Finland eller att utlänningspersonen i permanent syfte har vistats utan

för landet i två år utan avbrott, är förenlig med artikel 16.1 punkt a. Om en utlänningsvaraktigt har flyttat bort från landet, kan det anses att villkoren enligt direktivet inte längre uppfylls.

En ansökan får avslås, ett uppehållstillstånd får återkallas eller en ansökan om förnyelse av uppehållstillstånd får enligt artikel 16.1 punkt b avslås om referenspersonen och dennes familjemedlemmar inte eller inte längre lever som gifta eller har ett fullständigt familjeliv, och enligt artikel 16.1 punkt c om referenspersonen eller dennes ogifta partner är gift med eller har ett varaktigt förhållande med en annan person. Motsvarande grunder är att villkoren enligt den ovan nämnda 37 § i utlänningslagen inte uppfylls och, i fråga om återkallande av uppehållstillstånd, dessutom vad som sägs i 58 § 3 och 4 mom. Enligt 3 mom. kan ett uppehållstillstånd återkallas, om vid ansökan om uppehållstillstånd medvetet har lämnats oriktiga upplysningar om sökandens identitet eller andra oriktiga upplysningar som har påverkat beslutet eller om något som hade kunnat hindra beviljandet av uppehållstillstånd har hemlighållits. Enligt 58 § 4 mom. får ett uppehållstillstånd återkallas, om de villkor på grundval av vilka uppehållstillståndet beviljades inte längre uppfylls.

Grunderna enligt 58 § 3 mom. i utlänningslagen motsvarar också grunderna enligt artikel 16.2 punkt a för att uppehållstillstånd skall vägras eller återkallas, dvs. att falska eller vilseledande uppgifter eller falska eller förfälskade handlingar har använts eller att tillstånd har erhållits genom vilseledande eller på andra olagliga sätt. Grunder enligt artikel 16.2 punkt b är att ett äktenskap eller partnerskap har ingåtts eller en adoption har utförts uteslutande för att ge den berörda personen möjlighet att resa in och vistas i en medlemsstat. Dessa grunder kan anses som kringgående av bestämmelserna om inresa och vistelse i landet som avses i 36 § 2 mom. i utlänningslagen. Dessutom motsvarar bestämmelserna i artikel 16.2 punkt b innehållsmässigt bestämmelserna i 58 § 3 och 4 mom. i utlänningslagen.

Artikel 18. Enligt artikeln har referenspersonen och dennes familjemedlemmar rätt att ansöka om rättslig prövning om en ansökan om familjeåterförening avslås, om ett uppehållstillstånd återkallas eller inte förnyas eller

om det beslutats om utvisning. Med stöd av 190 § i utlänningslagen får ändring i sådana beslut sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Artiklar som inte är förpliktande för medlemsstaterna. I artiklarna 4.1 andra stycket, 4.3, 4.5, 4.6, 5.2 andra stycket; 6.1, 6.2 första stycket, 7, 8, 9.2, 10.2, 10.3 punkt b, 12.1 andra stycket, 12.1 tredje stycket, 14.2, 14.3, 15.1 andra stycket, 15.2 samt 16.3 och 16.4 uppställs inte några förpliktelser för medlemsstaterna, och utifrån dem föreslås inte några ändringar i utlänningslagen.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med denna proposition är att ändra utlänningslagen så att den motsvarar bestämmelserna i familjeåterföreningsdirektivet. Den allmänna målsättningen är att främja skydd för familjen och respekt för familjelivet. Syftet med propositionen är också att befästa ett rättvist bemötande av tredjelandsmedborgare som vistas lagligen i Finland och att småningom försöka garantera dem en ställning som motsvarar ställningen för medborgare inom Europeiska unionen. Ett ytterligare syfte är att främja integrationen av tredjelandsmedborgare som vistas lagligen i Finland.

Det föreslås att definitionen av familjemedlem i utlänningslagen kompletteras med barn till anknytningspersonens make eller maka, i enlighet med vad som förutsätts i familjeåterföreningsdirektivet.

Det föreslås att de allmänna villkoren för uppehållstillstånd kompletteras med en bestämmelse enligt vilken äventyrande av internationella förbindelser inte hindrar att uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband.

Det föreslås vidare att utlänningslagen kompletteras med en bestämmelse om den tid inom vilken ansökningar om uppehållstillstånd i familjeåterförenings syfte skall behandlas enligt familjeåterföreningsdirektivet.

I familjeåterföreningsdirektivet förutsätts att vissa omständigheter beaktas när ansökningar på grundval av familjeband bedöms. Enligt utlänningslagen förutsätts inte i da-

gens läge att alla dessa omständigheter beaktas, och det föreslås därför att lagen skall ändras till denna del.

Det föreslås att utlänningar som fått uppehållstillstånd i Finland på grund av familjeband skall befrias från skyldigheten att ha uppehållstillstånd för arbetstagare. Det är motiverat att underlätta familjemedlemmarnas tillträde till arbetsmarknaden, eftersom familjemedlemmarna i varje fall vistas i Finland. Att familjemedlemmarnas tillträde till arbetsmarknaden underlättas innebär också att integrationen av utlänningar som vistas lagligen i Finland främjas.

4. Propositionens konsekvenser

Genom propositionen förbättras tredjelandsmedborgares förutsättningar att upprätthålla familjelivet och återförenas med sin familj. Förutsättningarna för familjeåterförening inom Europeiska unionen harmoniseras.

Familjemedlemmarnas tillträde till arbetsmarknaden underlättas genom att utlänningars familjemedlemmars rätt att förvärvsarbeta helt befrias från bedömningen av möjligheten att få arbetskraft. Enligt den gällande lagen har familjemedlemmar till en utlänning som fått tillfälligt uppehållstillstånd inte rätt att förvärvsarbeta utan att det görs en bedömning av möjligheten att få arbetskraft. Det antal familjemedlemmar som befrias från bedömningen av möjligheten att få arbetskraft är inte så stort att det skulle ha någon betydande inverkan på arbetsmarknadsläget. Propositionen påverkar inte relationerna mellan myndigheterna eller deras behörighet.

Propositionen har inte några direkta ekonomiska verkningar för statsfinanserna.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid inrikesministeriet. Utlåtande om utkastet begärdes av utrikesministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, justitietskanslersämbetet, riksdagens justitieombudsmans kansli, högsta förvaltningsdomstolen, Helsingfors förvaltningsdomstol, utbildningsstyrelsen, minoritetsombudsmannens byrå, jämställdhetsombudsmannens byrå, polisnärheten i Helsingfors härad, Utlänningsverket, Nylands arbetskrafts- och näringscentral, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf, AKAVA ry, Finlands näringsliv rf, Företagarna i Finland rf, Finlands studentkårers förbund FSF rf, Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund SAKKI rf, Förbundet för Studentföreningar vid Yrkeshögskolorna i Finland SAMOK rf, Flyktingrådgivningen rf, Amnesty International och Finlands Röda Kors.

6. Samband med andra propositioner

I regeringens proposition (RP 78/2005 rd) som gäller utländska studerandes ställning föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till 79 §. I det föreslagna 3 mom. föreskrivs att en utlänning som har avlagt examen i Finland skall ha rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd för arbetstagare.

Nu föreslås ändringar i 79 § 2 mom. som reglerar rätten till förvärvsarbeta för utlänningar som har fått uppehållstillstånd på grund av familjeband.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

36 §. *Allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd.* Enligt den nuvarande lagen kan uppehållstillstånd vägras, om en utlänning anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser. Enligt familjeåterföreningsdirektivet är det dock inte tillåtet att vägra uppehållstillstånd eller återkalla uppehållstillstånd för en familjemedlem på grund av att internationella förbindelser äventyras. Det föreslås därför att *1 mom.* kompletteras med en bestämmelse enligt vilken uppehållstillstånd som sökts på grund av familjeband inte kan vägras på den grunden att utlänningen anses äventyra Finlands internationella förbindelser.

37 §. *Familjemedlem.* Det föreslås att *1 mom.* kompletteras så att som familjemedlem anses ett ogift barn under 18 år vars vårdnadshavare den i Finland bosatta personens make eller maka är. Som familjemedlem anses enligt den nuvarande lagen maken eller maken till den i Finland bosatta anknytningspersonen samt ogifta barn under 18 år vilkas vårdnadshavare den i Finland bosatta personen är. Barn vilkas vårdnadshavare anknytningspersonens make eller maka är men vilkas vårdnadshavare anknytningspersonen inte är beviljas uppehållstillstånd som familjemedlemmar till anknytningspersonens make eller maka. Det föreslagna tillägget gör det möjligt att bevilja uppehållstillstånd för barn till maken eller maken till den person som vistas i Finland även i sådana fall då maken eller maken inte själv flyttar till Finland. I sådana fall krävs dock samtycke av vårdnadshavaren. Är det fråga om gemensam vårdnad för anknytningspersonens make eller maka och en annan vårdnadshavare som vistas någon annanstans, beviljas uppehållstillstånd, om båda vårdnadshavarna samtycker till det.

55 §. *Det fortsatta tillståndets längd.* Det föreslås att några tekniska korrigeringar görs i *3 mom.* så att det uppehållstillstånd som nämns i momentet preciseras till att avse tidsbegränsat uppehållstillstånd och att ordet familjemedlem ändras till anknytningsperson.

56 §. *Beviljande av permanent uppehållstillstånd.* Frånvaro som beror på sedvanliga semesterresor eller andra resor eller av att utlänningen arbetar på en arbetsplats utomlands utsänd av en finländsk arbetsgivare anses inte heller för närvarande avbryta den oavbrutna vistelse som är ett krav för beviljande av permanent uppehållstillstånd, om personen enligt lagen om hemkommun och lagen om bosättningsbaserad social trygghet anses bo i Finland. Det föreslås att bestämmelsen fogas till *1 mom.* för tydlighetens skull.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt *2 mom.* med stöd av vilket en utlänning som har fått tidsbegränsat uppehållstillstånd kan beviljas permanent uppehållstillstånd. Exempelvis i situationer där anknytningspersonen har vistats utanför Finland med anledning av arbetsresor eller andra motsvarande resor i den utsträckning att kravet på oavbruten vistelse inte uppfylls för honom eller henne, kan utlänningen som har fått uppehållstillstånd på grund av familjeband ändå beviljas permanent uppehållstillstånd. Beviljande av permanent uppehållstillstånd förutsätter att kravet på oavbruten vistelse och andra villkor för beviljande av permanent uppehållstillstånd uppfylls för honom eller henne.

66 a §. *Prövningen av ansökningar som gjorts på grund av familjeband.* Det föreslås att en ny *66 a §* fogas till lagen. Den nya paragrafen gäller prövningen av ansökningar som gjorts på grund av familjeband. Hänsyn skall tas till omständigheter enligt den föreslagna paragrafen när det prövas om ansökan skall avslås, om fortsatt tillstånd skall vägras eller om uppehållstillstånd skall återkallas. När det prövas om första uppehållstillstånd eller fortsatt uppehållstillstånd skall vägras skall omständigheterna enligt paragrafen beaktas också efter det att man efter en bedömning av de övriga villkoren för uppehållstillståndet håller på att gå in för att vägra uppehållstillstånd. Om uppehållstillstånd annars skulle beviljas, kan sökanden dock inte meddelas avslag utifrån prövning enligt den föreslagna paragrafen. Också när det prövas om uppehållstillstånd skall återkallas skall prövning enligt paragrafen genomföras efter det att villkoren för återkallande av uppehållstill-

stånd har bedömts och man håller på att gå in för att återkalla uppehållstillståndet. I 146 § finns bestämmelser om prövning i samband med att en anknytningsperson eller familjemedlemmar skall avlägsnas ur landet.

69 a §. Beslut på grundval av familjeband. Det föreslås att en ny 69 a § fogas till lagen. I paragrafen föreskrivs en tidsfrist om nio månader för behandlingen av ansökningar på grund av familjeband. Ansökan skall behandlas så snart som möjligt och i varje fall inom nio månader från det att ansökan lämnades in. Tidsfristen nio månader omfattar såväl själva handläggningen av ansökan som delgivningen.

Tidsfristen skall dock kunna förlängas i undantagsfall, om utredningen av ärendet kräver det. Med undantagsfall under behandlingen kan avses t.ex. ett exceptionellt svårt fall, exceptionellt lång tid som krävs för muntligt hörande i utlandet eller begäran om ytterligare utredningar eller utlåtanden. Begäran om ytterligare utredningar eller utlåtanden kan anses som undantagsfall endast när det är fråga om ett besvärligt och omfattande fall som avviker från det normala och där ytterligare utredningar eller utlåtanden skall begäras. Med undantagsfall kan också avses problem i samband med delgivningen av ett beslut, varvid polisen av skäl som beror på kunden inte får kännedom om beslutet inom nio månader. Ett avgörande som gäller ett tillstånd bör i praktiken träffas i så god tid att även delgivningen kan ske inom nio månader. Även i de fall där man blir tvungen att förlänga tidsfristen utöver den normala perioden på nio månader skall man dock sträva efter att behandla ansökan så snart som möjligt.

79 §. Obegränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare. Enligt den nuvarande lagen inrymmer inte uppehållstillstånd för en utlännings familjemedlemmar alltid rätt att förvärsaarbete utan ett särskilt uppehållstillstånd för arbetstagare med tillhörande bedömning av möjligheten att få arbetskraft. Genom att alla familjemedlemmar befrias från skyldigheten att ha uppehållstillstånd för arbetstagare underlättas dock familjemedlemmarnas tillträde till arbetsmarknaden och främjas deras integration i Finland. Detta motsvarar också ståndpunkten enligt den enhälliga ar-

betsgrupp som berett regeringens invandrapolitiska program (Arbetsförvaltningens publikation 355, arbetsministeriet 2005). Det föreslås därför att 2 mom. ändras så att alla utlänningar som fått uppehållstillstånd i Finland på grund av familjeband skall få rätt att förvärsaarbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare.

114 §. Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en person som fått internationellt skydd eller tillfälligt skydd. Enligt den nuvarande lagen får familjemedlemmar till en utlänning som fått flyktingstatus, uppehållstillstånd på grund av behov av skydd eller tillfälligt skydd beviljas uppehållstillstånd på grund av familjeband under förutsättning att familjemedlemmarna inte anses äventyra den allmänna ordningen, säkerheten, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser. Familjeåterförningsdirektivet tillåter dock inte att uppehållstillstånd för familjemedlemmar vägras eller återkallas på grund av internationella förbindelser. Det föreslås därför att äventyrande av Finlands internationella förbindelser som nämns i 1 mom. avlägsnas.

146 §. Helhetsbedömning. I samband med avlägsnande ur landet görs också i dagens läge en helhetsbedömning där de omständigheter som nämns i paragrafen beaktas. Det föreslås att de omständigheter enligt 1 mom. som skall beaktas, i enlighet med vad som förutsätts i familjeåterförningsdirektivet, kompletteras med den berörda personens familjemässiga, kulturella eller sociala anknytning till hemlandet (ursprungslandet i direktivet).

Familjeåterförningsdirektivet förutsätter också att arten och stabiliteten av den berörda personens familjeband beaktas vid bedömningen. Enligt den nuvarande paragrafen skall avseende fästas vid skyddet för familjelivet. Vid bedömning av skyddet för familjelivet beaktas också arten och stabiliteten av den berörda personens familjeband.

2. Ikraftträdande

Enligt artikel 20 i familjeåterförningsdirektivet skall medlemsstaterna sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 3 oktober 2005. Lagen föreslås där-

för träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

3. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

I samband med totalrevisionen av utlänningslagen (RP 28/2003 rd) behandlade riksdagens grundlagsutskott ingående förhållandet mellan utlänningslagstiftningen å ena sidan och grundlagen och internationella för-

pliktelser som gäller de mänskliga rättigheterna å andra sidan (GrUU 4/2004 rd). Denna proposition innehåller inte några betydande ändringar med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna, och den kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning enligt 72 § i grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av utlänningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen av den 30 april 2004 (301/2004) 36 § 1 mom., 37 § 1 mom., 55 § 3 mom., 56 §, 79 § 2 mom., 114 § 1 mom. och 146 § 1 mom. samt
fogas till lagen nya 66 a och 69 a § som följer:

36 §

Allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd

Upphållstillstånd kan vägras, om en utlänning anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser. Äventyrande av internationella förbindelser hindrar dock inte att uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband.

55 §

Det fortsatta tillståndets längd

Om uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband, får giltighetstiden för det tidsbegränsade uppehållstillstånd som beviljas inte vara längre än giltighetstiden för det tidsbegränsade uppehållstillstånd för anknytningspersonen som ligger till grund för beviljandet av uppehållstillståndet.

37 §

Familjemedlem

Vid tillämpningen av denna lag anses som familjemedlem maken till en i Finland bosatt person samt ett ogift barn under 18 år vars vårdnadshavare den i Finland bosatta personen eller dennes make är. Om den person som är bosatt i Finland är ett minderårigt barn, är barnets vårdnadshavare en familjemedlem. Som familjemedlem anses också en person av samma kön, om partnerskapet har registrerats nationellt.

56 §

Beviljande av permanent uppehållstillstånd

Permanent uppehållstillstånd beviljas en utlänning som efter att ha fått kontinuerligt uppehållstillstånd lagligen vistas i landet i fyra år utan avbrott, om villkoren för kontinuerligt uppehållstillstånd för utlänningen uppfylls och om det inte finns några i denna lag nämnda hinder för beviljande av permanent uppehållstillstånd. Vistelsen betraktas som oavbruten, om utlänningen har vistats i Finland under minst hälften av uppehållstillståndets giltighetstid. En oavbruten vistelse av

bryts inte av frånvaro som beror på sedvanliga semesterresor eller andra resor eller arbete på en arbetsplats utomlands utsänd av en finländsk arbetsgivare.

En utlänning som på grund av familjeband har fått tidsbegränsat uppehållstillstånd kan beviljas permanent uppehållstillstånd även om anknytningspersonen inte uppfyller kraven för beviljande av permanent uppehållstillstånd.

Tidsfristen fyra år räknas från inresedagen, om utlänningen vid inresan haft uppehållstillstånd för kontinuerlig vistelse i landet. Har uppehållstillstånd sökts i Finland, räknas tidsfristen fyra år från den första dagen för det första tidsbegränsade uppehållstillstånd som beviljats för kontinuerlig vistelse i landet.

Om en person har fått uppehållstillstånd på grund av flyktingskap eller behov av skydd, räknas tidsfristen fyra år från inresedagen.

Tillståndsförfarande och behöriga myndigheter

66 a §

Prövningen av ansökningar som gjorts på grund av familjeband

När det prövas om uppehållstillstånd som sökts på grund av familjeband skall förvägras, skall hänsyn tas till arten och stabiliteten av utlänningens familjeband och längden på hans eller hennes vistelse i landet samt hans eller hennes familjemässiga, kulturella och sociala anknytning till hemlandet. Detsamma gäller prövningen vid beslut om återkallande av uppehållstillstånd som beviljats på grund av familjeband samt beslut om att avlägsna en anknytningsperson och dennes familjemedlemmar ur landet.

69 a §

Beslut på grundval av familjeband

Ett beslut som gäller en ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeband skall

delges sökanden senast nio månader efter det att ansökan gavs in. Under exceptionella förhållanden kan beslutet delges senare.

79 §

Obegränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband.

114 §

Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en person som fått internationellt skydd eller tillfälligt skydd

Familjemedlemmar till en utlänning som fått flyktingstatus, uppehållstillstånd på grund av behov av skydd eller tillfälligt skydd beviljas uppehållstillstånd på grund av familjeband, om

1) anknytningspersonen är bosatt i Finland eller har beviljats uppehållstillstånd för att flytta till Finland, och om

2) sökanden inte anses äventyra den allmänna ordningen och säkerheten eller folkhälsan.

146 §

Helhetsbedömning

När avvisning och utvisning samt meddelande av inreseförbud i anslutning till dem samt inreseförbudets längd prövas skall hänsyn tas till de omständigheter som beslutet grundar sig på samt sådana omständigheter och förhållanden i sin helhet som annars inverkar på saken. Vid bedömningen skall särskilt avseende fästas vid barnets bästa och skyddet för familjelivet. Sådana omständigheter som annars skall beaktas vid bedöm-

ningen är åtminstone hur länge och i vilket syfte utlänningen har vistats i landet samt karaktären hos det uppehållstillstånd som beviljats utlänningen, utlänningens band till Finland samt hans eller hennes familjemässiga, kulturella och sociala anknytning till hemlandet. Om en avvisning eller utvisning eller ett inreseförbud i anslutning till dem baserar

sig på utlänningens brottsliga verksamhet skall hänsyn tas till hur allvarlig gärningen är samt till den olägenhet, skada eller fara som orsakats allmän eller enskild säkerhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 18 november 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Kari Rajamäki*

Lag**om ändring av utlänningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen av den 30 april 2004 (301/2004) 36 § 1 mom., 37 § 1 mom., 55 § 3 mom., 56 §, 79 § 2 mom., 114 § 1 mom. och 146 § 1 mom. samt
fogas till lagen nya 66 a och 69 a § som följer:

Gällande lydelse

36 §

Allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd

Upphållstillstånd kan vägras, om en utlänning anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser.

Föreslagen lydelse

36 §

Allmänna villkor för beviljande av uppehållstillstånd

Upphållstillstånd kan vägras, om en utlänning anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser. *Äventyrande av internationella förbindelser hindrar dock inte att uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband.*

37 §

Familjemedlem

Vid tillämpningen av denna lag anses som familjemedlem maken till en i Finland bosatt person samt ett ogift barn under 18 år vars vårdnadshavare den i Finland bosatta personen är. Om den person som är bosatt i Finland är ett minderårigt barn, är barnets vårdnadshavare en familjemedlem. Som familjemedlem anses också en person av samma kön, om partnerskapet har registrerats nationellt.

37 §

Familjemedlem

Vid tillämpningen av denna lag anses som familjemedlem maken till en i Finland bosatt person samt ett ogift barn under 18 år vars vårdnadshavare den i Finland bosatta personen *eller dennes make* är. Om den person som är bosatt i Finland är ett minderårigt barn, är barnets vårdnadshavare en familjemedlem. Som familjemedlem anses också en person av samma kön, om partnerskapet har registrerats nationellt.

55 §

Det fortsatta tillståndets längd

Om uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband, får giltighetstiden för det uppehållstillstånd som beviljas dock inte vara längre än giltighetstiden för det uppehållstillstånd för en familjemedlem som ligger till grund för beviljandet av uppehållstillståndet.

56 §

Beviljande av permanent uppehållstillstånd

Permanent uppehållstillstånd beviljas en utlänning som efter att ha fått kontinuerligt uppehållstillstånd lagligen vistats i landet i fyra år utan avbrott, om villkoren för kontinuerligt uppehållstillstånd för utlänningen uppfylls och om det inte finns några i denna lag nämnda hinder för beviljande av permanent uppehållstillstånd. Vistelsen betraktas som oavbruten, om utlänningen har vistats i Finland under minst hälften av uppehållstillståndets giltighetstid.

Tidsfristen fyra år räknas från inresedagen, om utlänningen vid inresan haft uppehållstillstånd för kontinuerlig vistelse i landet. Har uppehållstillstånd sökts i Finland, räknas tidsfristen fyra år från den första dagen för det första tidsbegränsade uppehållstillstånd som beviljats för kontinuerlig vistelse i landet.

Om en person har fått uppehållstillstånd på grund av flyktingskap eller behov av skydd, räknas tidsfristen fyra år från inresedagen.

55 §

Det fortsatta tillståndets längd

Om uppehållstillstånd beviljas på grund av familjeband, får giltighetstiden för det *tidsbegränsade* uppehållstillstånd som beviljas inte vara längre än giltighetstiden för det *tidsbegränsade* uppehållstillstånd för *anknytningspersonen* som ligger till grund för beviljandet av uppehållstillståndet.

56 §

Beviljande av permanent uppehållstillstånd

Permanent uppehållstillstånd beviljas en utlänning som efter att ha fått kontinuerligt uppehållstillstånd lagligen vistas i landet i fyra år utan avbrott, om villkoren för kontinuerligt uppehållstillstånd för utlänningen uppfylls och om det inte finns några i denna lag nämnda hinder för beviljande av permanent uppehållstillstånd. Vistelsen betraktas som oavbruten, om utlänningen har vistats i Finland under minst hälften av uppehållstillståndets giltighetstid. *En oavbruten vistelse avbryts inte av frånvaro som beror på sedvanliga semesterresor eller andra resor eller arbete på en arbetsplats utomlands utsänd av en finländsk arbetsgivare.*

En utlänning som på grund av familjeband har fått tidsbegränsat uppehållstillstånd även om anknytningspersonen inte uppfyller kraven för beviljande av permanent uppehållstillstånd.

Tidsfristen fyra år räknas från inresedagen, om utlänningen vid inresan haft uppehållstillstånd för kontinuerlig vistelse i landet. Har uppehållstillstånd sökts i Finland, räknas tidsfristen fyra år från den första dagen för det första tidsbegränsade uppehållstillstånd som beviljats för kontinuerlig vistelse i landet.

Om en person har fått uppehållstillstånd på grund av flyktingskap eller behov av skydd, räknas tidsfristen fyra år från inresedagen.

Tillståndsförfarande och behöriga myndigheter

Tillståndsförfarande och behöriga myndigheter

66 a §

Prövningen av ansökningar som gjorts på grund av familjeband

När det prövas om uppehållstillstånd som sökts på grund av familjeband skall förvägras, skall hänsyn tas till arten och stabiliteten av utlänningens familjeband och längden på hans eller hennes vistelse i landet samt hans eller hennes familjemässiga, kulturella och sociala anknytning till hemlandet. Detsamma gäller prövningen vid beslut om återkallande av uppehållstillstånd som beviljats på grund av familjeband samt beslut om att avlägsna en anknytningsperson och dennes familjemedlemmar ur landet.

69 a §

Beslut på grundval av familjeband

Ett beslut som gäller en ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjeband skall delges sökanden senast nio månader efter det att ansökan gavs in. Under exceptionella förhållanden kan beslutet delges senare.

79 §

Obegränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare

79 §

Obegränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som i egenskap av familjemedlem till en utlänning med tillfälligt uppehållstillstånd för arbetstagare eller tillfälligt uppehållstillstånd för näringsidkare har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på grund av familjeband.

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

114 §

Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en person som fått internationellt skydd eller tillfälligt skydd

Familjemedlemmar till en utlänning som fått flyktingstatus, uppehållstillstånd på grund av behov av skydd eller tillfälligt skydd beviljas uppehållstillstånd på grund av familjeband, om

1) anknytningspersonen är bosatt i Finland eller har beviljats uppehållstillstånd för att flytta till Finland, och om

2) sökanden inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan *eller Finlands internationella förbindelser*.

114 §

Beviljande av uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en person som fått internationellt skydd eller tillfälligt skydd

Familjemedlemmar till en utlänning som fått flyktingstatus, uppehållstillstånd på grund av behov av skydd eller tillfälligt skydd beviljas uppehållstillstånd på grund av familjeband, om

1) anknytningspersonen är bosatt i Finland eller har beviljats uppehållstillstånd för att flytta till Finland, och om

2) sökanden inte anses äventyra *den* allmänna ordningen och säkerheten *eller* folkhälsan.

146 §

Helhetsbedömning

När avvisning och utvisning samt meddelande av inreseförbud i anslutning till dem samt inreseförbudets längd prövas skall hänsyn tas till de omständigheter som beslutet grundar sig på samt sådana omständigheter och förhållanden i sin helhet som annars inverkar på saken. Vid bedömningen skall särskilt avseende fästas vid barnets bästa och skyddet för familjelivet. Sådana omständigheter som annars skall beaktas vid bedömningen är åtminstone hur länge och i vilket syfte utlänningen har vistats i landet samt karaktären hos det uppehållstillstånd som beviljats utlänningen och utlänningens band till Finland. Om en avvisning eller utvisning eller ett inreseförbud i anslutning till dem baserar sig på utlänningens brottsliga verksamhet skall hänsyn tas till hur allvarlig gärningen är samt till den olägenhet, skada eller fara som orsakats allmän eller enskild säkerhet.

146 §

Helhetsbedömning

När avvisning och utvisning samt meddelande av inreseförbud i anslutning till dem samt inreseförbudets längd prövas skall hänsyn tas till de omständigheter som beslutet grundar sig på samt sådana omständigheter och förhållanden i sin helhet som annars inverkar på saken. Vid bedömningen skall särskilt avseende fästas vid barnets bästa och skyddet för familjelivet. Sådana omständigheter som annars skall beaktas vid bedömningen är åtminstone hur länge och i vilket syfte utlänningen har vistats i landet samt karaktären hos det uppehållstillstånd som beviljats utlänningen, utlänningens band till Finland *samt hans eller hennes familjemässiga, kulturella och sociala anknytning till hemlandet*. Om en avvisning eller utvisning eller ett inreseförbud i anslutning till dem baserar sig på utlänningens brottsliga verksamhet skall hänsyn tas till hur allvarlig gärningen är samt till den olägenhet, skada eller fara som orsakats allmän eller enskild säkerhet.

Denna lag träder i kraft den 20.